

סדנה לתלמידים:

מה בין שיתוף, הפצה, ושמירה על פרטיות ברשת

כתבו: יפעת זץ, יסמין ליסמן, עמיר גפן, עידית רותם

שכבת גיל – חט"ב + חט"ע

מטרות הסדנה

בפעילות זו נבקש להעביר לתלמידים את המסר כי עליהם להפעיל שיקול דעת בעת השיתוף במידע ובנוסף, במידה והחליטו לשתף מידע פרטי, עליהם להיות מודעים לנקודות הבאות:

1. סוף מעשה במחשבה תחילה - ברגע שהעלנו תכנים לרשת ושיתפנו אותם עם אחרים, הם כבר לא בבעלותנו הבלעדית ואין לנו שום אפשרות לשלוט בהם או לדעת למי יגיעו ומה השימוש שייעשה בהם וזה עלול לפגוע בנו.

2. שמירה על המוניטין הדיגיטלי - ישנה חשיבות רבה לאופן בו אנחנו בוחרים להציג את עצמנו ברשת. דברים שאנחנו מפרסמים עלולים ליצור רושם מוטעה, לקשור אותנו עם התנהגויות בלתי הולמות ולהשפיע על דעתם של אחרים לגבינו. ישנה חשיבות לכך שדברים שאנחנו מפרסמים יהיו חיוביים ואמתיים.

3. משמעות המילה הכתובה - למילה הכתובה יש עוצמה גדולה לא פחות מזו של המילה הנאמרת. מילים המתפרסמות ברשת זכות לתפוצה רחבה ומהירה. על כן, עלינו להפעיל שיקול דעת בזמן שאנו מפרסמים תכנים שונים באמצעות הרשת. עלינו לבחון כל מילה ומילה לפני שנאשר את מה שכתבנו.

מהלך השיעור

חלק א' –

- 1. צפייה בסרטון** הממחיש כיצד המידע שאנו משתפים ברשתות החברתיות חשוף לכלל ואף לזרים שאיננו מכירים
[סרטון 1](#) (כתוביות באנגלית)
[סרטון 2](#) (באנגלית קלה, ללא תרגום)
- 2. ההצבעה מהירה** בכיתה בעקבות הצפייה בסרטון (ניתן להיעזר בכלי הצבעה דיגיטלי - [Mentimeter](#))

• האם יש לכם חשבון פייסבוק/ אינסטגרם / טוויטר/ ווטסאפ?

- האם אתם משתפים במידע אישי ברשת? (תמונות, סרטונים, סטטוסים)
- באילו רשתות אתם מפרסמים את המידע האישי? (ווטסאפ, אינסטגרם, פייסבוק, טוויטר, אחר).
- האם אתם מכירים את "הגדרות הפרטיות" של אתרים אלו?
- האם שיניתם את "הגדרות הפרטיות" באתרים אלה כך שיתאימו לכם?

3. בסיום הצפייה בסרטון, יתקיים **דיון בכיתה** סביב השאלות הבאות (מומלץ להתייחס בדיון גם לתשובות שעלו מתוך הסקר):

- אילו רגשות ומחשבות מתעוררים בכם בעקבות הצפייה בסרטון?
- האם אתם יודעים מה אפשר למצוא עליכם ברשת? איך אתם מרגישים לגבי זה?
- מדוע לדעתכם ילדים ובני נוער בוחרים לתעד ולפרסם תכנים אישיים שונים ברשת בכלל וברשתות החברתיות בפרט? (פוסטים, תמונות ועוד)
- אילו מחשבות ושאלות מלוות אתכם כשאתם בוחרים מה לפרסם?
- מה גורם לכם לחשוף פרטים על עצמכם? (מה זה משרת אצלי? על איזה רצון זה עונה?)
- בהקשר זה, חשוב לאפשר למגוון קולות לעלות, כולל אלו הטוענים כי "ככל שיגיבו לי יותר, זה אומר שאני יותר מקובל/ת. לכן, כדי לקבל לייקים רבים, אני מוכן לפרסם תכנים אישיים, שבמחשבה שנייה, עלולים לפגוע בפרטיות שלי". מגוון הקולות יאפשרו לתלמידים התבוננות וחידוד מודעות.
- מה בין פרטיות ברשת לפרטיות בחיי היומיום: מדוע אנחנו מתנהגים אחרת בחיי היומיום וברשת?

חלק ב'

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות בנות 4-5 תלמידים.

2. כל קבוצת תלמידים תצפה בסרטונים הבאים:

- [פרטיות ברשת – האם היא קיימת?](#)
  - [סרטוני הדרכה בנושא הגדרות פרטיות מומלצות בפייסבוק ובאינסטגרם](#)
3. חברי כל קבוצה ידונו בנושאים שהוצגו בסרטונים וינסחו את התובנות שעלו מהצפייה בהם.

4. בעזרת התובנות שעלו, כל קבוצה תתכנן פעילות המיועדת לתלמידים משכבת גיל צעירה יותר בנושא שמירת הפרטיות ברשת. הפעילות תוצג בפני הכיתה, ובמידת האפשר, תועבר לשכבות גיל צעירות יותר.

לשם בניית הפעילות ניתן להשתמש בכלים דיגיטליים שונים, כגון:

- יצירת סרטון אנימציה בעזרת [Powtoon](#) (מדריך לשימוש ב-Powtoon)
- יצירת תמונה שיתופית אינטראקטיבית בעזרת [Thinglink](#) (מדריך לשימוש ב-Thinglink)
- יצירת פעילות אינטראקטיבית מבוססת סרטון [YouTube](#) בעזרת [Edu.טיוב](#)

5. פעילות הרחבה - כשלא עוצרים וחושבים מה מפרסמים, יכולים להגיע להתנהגויות לא רצויות, למשל התנהגויות של הסתה וגזענות (בחיי היומיום ובוודאי שברשת). על מנת להרחיב בנושא זה, ניתן להיכנס ל[מערך הבא](#). לאחר בירור המושגים ודרך הביטוי שלהם בחיי היומיום של התלמידים, יש לתת דגש על מקומה של הסתה וגזענות במרחבי הרשת:

- האם תלמיד/ה בכיתה נתקל/ה בהסתה וגזענות ברשת?
- מה היה שם? כיצד זה הרגיש?
- מה היו תגובות התלמיד/ה למה שראה/ראתה? מה היו תגובות הגולשים הנוספים?
- בחיים בכלל וברשת בפרט, אנחנו נפגשים עם מגוון רחב של אנשים, השונים אלה מאלה ולעתים קרובות שונים מאתנו. כיצד ניתן להפוך את השונות בינינו לכוח, למגוון ועושר? האם וכיצד ניתן להיעזר ברשת על מנת ליצור חברה הוגנת ושוויונית?